

Страната се състои от три несвързани помежду си части. Основната континентална част е с площ 7 825.2 хил. кв. км. Граничи на север с Канада - 6 416 км, на юг с Мексико - 3 115 км и има брегова линия с Тихия океан - 3 270 км, Атлантическия океан - 3 329 км и Мексиканския залив - 2 476 км. Аляска има площ 1 530.7 хил. кв. км, граница с Канада - 2 476 км, брегова линия с Тихия океан - 8 995 км и Северния ледовит океан - 1 706 км. Хаваите са 24 острова в Тихия океан с обща площ 16.7 хил. кв. км. Общата площ на страната е 9 372.6 хил. кв. км. САЩ имат и владения в Карибско море - Пуерто Рико и Вирджински острови, в Тихия океан - Източно Самоа, Гуам, Мидуей, Уейк и др. Половината от територията на страната е заета от високи планински хребети и плата. В западните части са Кордилерите и Скалистите планини с височина над 4 000 м. Най-висока точка е връх Маккинли - 6 194 м в Аляска. На изток - Апалачите с най-висока точка връх Мичъл - 2 037 м. Между Кордилерите и Апалачите са разположени обширни вътрешни равнини, а на юг Мексиканската низина, в която се включва и полуостров Флорида.

Климат - в голяма част от страната умерен и субтропичен, континентален и тропичен на полуостров Флорида. Средните януарски температури са от -24 градуса С° в Аляска и -18 градуса С° в Централните равнини до 12 градуса С° в югозападните части и до 20 градуса С° на полуостров Флорида. Средните юлски температури са от 14-22 градуса С° на западното крайбрежие до 16-26 градуса С° на източното и до 32 градуса С° във вътрешните плата и южните части на страната. Валежи - 1000-2000 мм на изток и в приморските ивици; 600-900 мм в Централните равнини; 400-600 мм във Великите равнини; 400 мм в платата; под 100 мм в пустинните райони (пустинята Мохаве). Главни реки - Мисисипи с притоците Мисури и Охайо, Колумбия, Колорадо и Юкон (в Аляска). В североизточните части са разположени граничните с Канада Велики езера - Горно, Мичигън, Хюрън, Ери и Онтарио. На територията на САЩ са представени всички природни зони - от тундра в Аляска до смесени гори, които прехождат на юг в широколистни и субтропични, а в централните равнини - в прерии и сухи степи, вътрешните плата са пустини и полупустини.

Население - 269 850 хил. жители. Гъстота - 28.8 жит. на кв. км. Естествен прираст 5.5. Средна продължителност на живота - мъже - 73 г., жени - 80 г.

Етнически състав - германска група - 82.7 % (от тях американци - 91.3 %, 1/6 са негри), евреи - 3.1 %, немци - 2.6 %, австрийци - 0.6 %, шведи - 0.4 %, англо-канадци - 0.4 %, англичани - 0.4 %, норвежци - 0.3 %, холандци - 0.2 %, датчани - 0.2 %, други - 0.5 %); романска група - 9.9 % (от тях мексиканци - 45.2 %, италианци - 21.6 %, пуерториканци - 8.9 %, франко-канадци - 8.65 %, кубинци - 3.6 %, французи - 2.7 %, португалци - 2.6 %,

доминиканци - 1.1 %, испанци - 0.9 %, колумбийци - 0.8 %, аржентинци - 0.4 %, хаитяни - 0.4 %, други - 3.2 %), славянска група - 3.1 % (от тях поляци - 55.1 %, руснаци - 14.5 %, словаци - 7.5 %, чехи - 7.3 %, украинци - 7.2 %, сърби - 3.2 %, българи - 1.8 %, хървати - 1.7 %, други - 1.7 %), други индоевропейски народи - 1.5 % (от тях ирландци - 40.8 %, арменци - 17.7 %, гърци - 14.9 %, индо-пакистанци - 10.3 %, литовци - 7.6 %, персийци - 3.4 %, албанци - 2.7 %, уелсци - 1.4 %, други - 1.2 %), унгарци - 0.3 %, фини - 0.1 %, китайци - 0.4 %, филипинци - 0.3 %, японци - 0.3 %, араби - 0.3 %, местни (аборигени) народи - 0.8 % (от тях индианци - 88,2 %, хавайци - 9.4 %, ексимоси - 2.0 %, алеути - 0.4 %), други - 0.3 %.

Официален език - английски. В 1/3 от САЩ - предимно южните щати - испански.

Конфесионален състав - християни - 91.7 % (от тях протестанти - 68.4 %, католици - 27.6 %, православни - 3.1 %, монофизити - 0.4 %, униати - 0.3 %, други - 0.2 %), юдаисти - 2.4 %, мюсюлмани - 1.9 %, индуисти - 0.2 %, други - 3.8 %. Градско население - 77 %.

Столица - Вашингтон (2.7 мил. ж.). Големи градове - Ню Йорк (15.0 мил. ж.), Лос Анджелис (10.5 мил. ж.), Чикаго (6.6 мил. ж.), Филадельфия (4.1 мил. ж.), Сан Франциско (4.0 мил. ж.), Маями (3.5 мил. ж.), Детройт (3.0 мил. ж.), Далас (2.9 мил. ж.), Сан Диего (2.5 мил. ж.), Бостън (2.5 мил. ж.), Хюстън (2.4 мил. ж.), Феникс (2.3 мил. ж.), Атланта (2.3 мил. ж.), Сент Луис (1.8 мил. ж.), Бъфало (1.5 мил. ж.), Кливлънд (1.4 мил. ж.).

Административно деление - 50 щата и 1 столичен федерален окръг. Групирани в 9 района:

I - Нова Англия - Мейн, Ню Хемпшър, Вермонт, Масачузетс, Роуд Айлънд, Кънектикът;

II - Средноатлантически щати - Ню Йорк, Ню Джърси, Пенсилвания;

III - Североизточен център - Охайо, Индиана, Мичигън, Уисконсин;

IV - Северозападен център - Минесота, Айова, Мисури, Северна Дакота, Южна Дакота, Небраска, Канзас;

V - Южноатлантически - Делауер, Мерилънд. Федерален окръг Колумбия, Флорида;

VI - Югоизточен център - Кентъки, Тенеси, Алабама, Мисисипи;

VII - Югозападен център - Арканзас, Луизиана, Оклахома, Тексас;

VIII - Планински щати - Монтана, Айдахо, Уайоминг, Колорадо, Ню Мексико, Аризона, Юта, Недвада;

IX - Тихоокеански щати - Вашингтон, Орегон, Калифорния, Аляска, Хавай.

По-важни исторически събития и дати - до XVI в. - територията е населена само от индиански племена (около 2 млн. жит.); 1607 г. - първо заселване от англичани по югоизточното крайбрежие, а през 1620 г. - и на североизточните части; 1756-1763 г. - война с Франция. Англичаните завземат Канада и Луизиана. Образуват се 13 британски колонии по източното крайбрежие; от началото на XVII в. - започва заселване на негри-роби от Африка; 1775 г. - начало на Войната за независимост. Бившите 13 колонии се обединяват и създават самостоятелна държава - Съединени американски щати; 4 юли 1776 г. - приета е Декларацията за независимостта; 1787 г. - приета конституцията; 1846-1846 г. - война с Мексико и завземане на половината мексикански територии - щатите Тексас, Ню Мексико, Аризона и част от Калифорния; 1846 г. - северозападното тихоокеанско крайбрежие е присъединено към САЩ; 1861-1865 г. - гражданска война и победа на Северните щати. Отмяна на робството; 1867 г. - Русия продава на САЩ Аляска и Алеутските острови; 1893-1898 г. - присъединяване на Хавайските острови; 1898 г. - Испано-американска война. САЩ завладява Пуерто Рико и Гуам; 1917 г. - участие в Първата световна война на страната на Антантата - военни действия в Европа, Северна Африка и в Тихия океан; 1941-1945 г. - участие във Втората световна война - победа над Германия и Япония; 1949 г. - по инициатива на САЩ се създават НАТО, СЕНТО и СЕАТО; 1950-1953 г. - участие на САЩ в Корейската война; 1965-1973 г. - участие във Виетнамската война; 1991 г. - участие във войната срещу Ирак в Персийския залив; 1999 г. - натрапническа интервенция в Косово; 2003 г. -

обидени от неуспеха от 1991 г., под предтекст, че ЦРУ разполага с неопровержими доказателства за наличие на химическо оръжие на територията на Ирак, САЩ повторно навлизат в Ирак и без обявяване на война масово бомбардират мирното население, разрушавайки безценни паметници на културата, преживели вековни исторически катаклизми.

Държавно устройство - федеративна република. Действат конституцията от 1787 г. Глава на държавата - президент, избран за 4 години (най-много 2 мандата). Законодателната власт - конгрес, от две палати - Сенат (100 члена, по 2 сенатора от всеки щат, избирани за 6 години) и Палата на представителите (435 члена, избирани за 2 години). Изпълнителната власт принадлежи на президента, който назначава Кабинет на министрите (правителство). Отделните щати имат свои законодателни и изпълнителни органи.

Парична единица - долар на САЩ (US \$) = 100 цента

Стопанство - водеща в света държава с високи темпове на икономическо развитие. Трудоспособно население - 130 млн. души, създава 20 % от световната промишлена продукция, осъществява 15 % от международната търговия, водач в разработването и усвояването на най-нови технологии. САЩ заемат първите места в света по добив на нефт, въглища, природен газ, злато, уран и по производство на електроенергия, стомана, чугун, мед, алуминий, олово и др. Основна роля в икономиката на промишлеността - металургия, машиностроене, приборостроене, електронна и електротехническа, нефтена, газова, химическа, автомобилна, самолетостроене, авиокосмическа и др. Важно значение има и агропромишленият комплекс - заети са 3.4 млн. души или 2.6 % от трудоспособното население. САЩ е най-големият износител на селскостопанска продукция (57 млрд. щ. д.) - над 15 % от световния продоволствен пазар. Основно се изнася - зърно, месни продукти, памук, тютюн, плодове, зеленчуци и др.

Транспорт - шосета с твърдо покритие - 6 млн. км; ж.п. линии - 290 хил. км; тръбопроводен транспорт - 300 хил. км. По-важни морски пристанища - Ню Йорк, Нови Орлеан, Хюстън, Бомонт, Сан Франсиско, Лос Анджелис, Сиатъл. Езерни пристанища - Чикаго, Дулут, Бъфало, Кливлънд, Детройт, Толидо. Много летища с местно и международно значение.

Туризм - силно развита инфраструктура. Годишно страната се посещава от около 36 млн. туристи (без Хавай), носещи приходи 55 млрд. долара.

От София до Вашингтон - 7 908 км